

Redactioneel

Nederlands in uitvoering

Dit nummer van *Moer* is een vele opzichten een speciaal nummer. De artikelen die zijn opgenomen, zijn gemaakt naar aanleiding van de studiedag Nederlands in Uitvoering, die op 20 maart 2003 in Hogeschool Domstad te Utrecht werd gehouden. Deze dag stond geheel in het teken van het onderwijs Nederlands in het vmbo en bood veel verschillende workshops over de invulling van het vak Nederlands, didactiek, werkvormen en ICT. De organisatie was in handen van de sectie Nederlands van de Vereniging voor Leraren in Levende Talen (VLLT) en de Vereniging voor het Onderwijs in het Nederlands (VON). Het was voor het eerst in het bestaan van beide verenigingen dat er samen een dergelijke activiteit op poten werd gezet. De samenwerking smaakt naar meer en inmiddels zijn er besprekingen in gang gezet om onder de titel 'Nederlands in Uitvoering' meer activiteiten samen te organiseren.

De wens meer te doen voor het vmbo komt echter ook voort uit het feit dat al bij de inschrijving voor de studiedag 'Nederlands in Uitvoering' bleek, dat er veel behoefte is aan informatie, uitwisseling en ontwikkeling rond het schoolvak Nederlands in het vmbo. Het maximaal aantal deelnemers van 100 werd al gauw overschreden. Door workshops meerdere malen te laten verzorgen, konden uiteindelijk ruim 150 docenten aan de dag deelnemen. Maar ook tijdens de dag werd duidelijk dat docenten Nederlands met hart en ziel hun vmbo-leerlingen lesgeven en dat het vak volop in beweging is.

De studiedag bood workshops over allerlei aspecten van het vak Nederlands, zoals het schrijfdossier, het onderdeel 'kijken en luisteren' en de nieuwe schoolexamens. 'Kijken en luisteren' stond volop in de aandacht op 20 maart 2003. In dit nummer van *Moer* zijn dan ook maar liefst twee artikelen over dit onderwerp opgenomen. Dorée de Kruik vertelt

over de leerlijn 'kijken en luisteren' zoals die op de Scholengemeenschap Lelystad is ontwikkeld. Saskia Sluiter (CITO) geeft in een artikel over de nieuwe schoolexamens een beschrijving van de eindtermen 'kijken en luisteren' die getoetst moeten worden en de wijze waarop dat door gebruikmaking van door het CITO ontworpen toetsen op een valide, betrouwbare en efficiënte manier kan geschieden.

Dat in het nieuwe vmbo Nederlands niet meer alleen als schoolvak gezien wordt, maar ook een rol speelt bij andere vakken, kwam tijdens de studiedag naar voren door workshops als 'Juf, mag dit weg'(CKV en Nederlands)', 'KAG-AL en leerwegondersteunend onderwijs', 'ICT als middel, leren als doel', 'Interactieve werkvormen' en 'Het sectorwerkstuk vmbo'. Het sectorwerkstuk vmbo moet door leerlingen van de gemengde en theoretische leerweg gemaakt worden. Het sectorwerkstuk kan weliswaar heel breed opgevat worden, maar er wordt zeer zeker een beroep gedaan op taalvaardigheid bij het maken van het werkstuk.

De Nederlandse taal speelt binnen alle vakken die in het vmbo worden onderwezen een rol. De gemiddelde vmbo-leerling beheerst het Nederlands als schooltaal meestal maar matig en met name allochtone leerlingen hebben vaak moeite met het Nederlands in de schoolse context. Hieraan werd tijdens de studiedag in de workshop 'Woordenschat en allochtonen' aandacht besteed en in de workshop 'Taalgericht vakonderwijs' werden handreikingen gegeven hoe zaakvakdocenten om kunnen gaan met het Nederlands om ervoor te zorgen dat leerlingen het vak beter begrijpen. Over taalgericht vakonderwijs vindt u in deze uitgave van *Moer* een artikel van workshopleider Paula Bosch. Zoals bij taalgericht vakonderwijs de docent rekening houdt met de taalbeheersing en woordkennis van de (taalzwakke) vmbo-leerlingen, zo leren leerlingen begrip te hebben en rekening te houden met elkaar als de werkvormen in het onderwijs ruimte bieden om de culturele en sociale achtergrond van anderen te leren kennen. Eva Verstraete (Steunpunt ICO, Universiteit Gent) beschrijft hoe dit in zijn werk gaat in haar tekst over 'Interactieve werkvormen', die u verderop in *Moer* aantreft.

In het vmbo is het vak Nederlands een onderwerp dat de gemoederen van docenten bezig houdt. Tijdens de studiedag werd dat op vele manieren duidelijk. Leren gebeurt in het onderwijs via het Nederlands, waardoor taalgebruik van docenten een belangrijke factor is in het leren. Hoewel leerlingen vanzelf van elkaar lijken te leren en bepaalde leerprincipes universeel blijken te zijn, zoals prof. Wijffels (universiteit van Antwerpen) aantoonde door het leergedrag van leerlingen te relateren aan het gedrag van dieren, is taalbeheersing en het onderwijs Nederlands een belangrijk onderdeel van het onderwijs in het vmbo. Na de lunch kwam dit op komische wijze naar voren in het optreden van Funda Mijde. Funda benadrukte dat voor veel leerlingen een goede beheersing van het Nederlands de sleutel is tot

schoolsucces. Funda leidde ook het vmbo-lagerhuis waarin deelnemers eerst schoorvoetend, maar al gauw als collega's discussiërend, hun mening gaven over aspecten van het onderwijs die ook in de workshops naar voren waren gekomen.

De bevrologenheid en betrokkenheid van docenten Nederlands maakte de studiedag 'Nederlands in Uitvoering' tot een succes. We sluiten ons dan ook aan bij het dankwoord dat Funda na haar optreden tot de deelnemers richtte: "Dank dat jullie er waren op de studiedag en dank dat jullie er zijn om leerlingen in het onderwijs te laten slagen!"

Namens de redactie *Moer*
Corinne Sebreghs